פצעילי *תמרה לרבי שמעון מהו? א"ל *אין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקין בלבד, ורבי לית ליה מוקצה והתנן *אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות, ותניא *אלו הן מדבריות כל שיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה, בייתות כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום, רבי אומר אלו ואלו בייתות הן, ואלו הן מדבריות: כל שרועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. איבעית אימא הני נמי כגרוגרות וצימוקין דמיין ואי בעית אימא לדבריו דר"ש קאמר ליה וליה לא סבירא ליה ואיבעית אימא לדבריהם דרבנן קאמר להו: לדידי לית לי מוקצה כלל, לדידכו אודו לי מיהת דהיכא דיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה - דבייתות נינהו ורבנן אמרו ליה - לא, מדבריות נינהו. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון, ומי א"ר יוחנן הכי והא בעא מיניה ההוא סבא קרויא ואמרי לה סרויא מר' יוחנן קינה של תרנגולת מהו לטלטלי בשבת אמר ליה כלום עשוי אלא לתרנגולין? הבא במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת הניחא למר בר אמימר משמיה *(דרב) *דאמר מודה היה ר' שמעון בבעלי חיים שמתו שאסורין אלא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר חלוק היה רבי שמעון [אפי'] בבעלי חיים שמתו שהן מותרין מאי איכא למימר? הכא במאי עסקינן בדאית ביה ביצה, והאמר רב נחמן מאן דאית ליה מוקצה אית ליה נולד, דלית ליה מוקצה לית ליה נולד? דאית ביה ביצת אפרוח, כי אתא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכה כרבי יהודה, ור' יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי שמעון, אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון, אמרו וליה לא סבירא ליה, א"ל אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דר' יוחנן כר' יהודה הא ר' אבא ורבי אסי איקלעו לבי ר' אבא דמן חיפא ונפל מנרתא על גלימיה דר' אסי ולא טילטלה מאי טעמא לאו משום דרבי אסי תלמידיה דר' יוחנן הוה ור' יוחנן כרבי יהודה ס"ל דאית ליה מוקצה? א"ל מנרתא קאמרת מנרתא שאני דא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי הורה ריש לקיש בציין מנורה הניטלת בידו אחת מותר לטלטלה, בשתי ידיו אסור לטלטלה, ור' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא בנר כרבי שמעון, אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת בין ניטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה, וטעמא מאי דרבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הואיל ואדם קובע לה מקום, אמר ליה אביי לרב יוסף והרי כילת חתנים דאדם קובע לה מקום ואמר שמואל משום רבי חייא *כילת חתנים מותר

לדבריו דר' שמעון קאמר ליה וליה לא סבירא ליה. משמע דמספקא ליה אי ר' סבר לה כר' שמעון ותימה אמאי לא מוכח מהא דלקמן דסבר כר"ש דאמר פעם אחת הלך ר' כו' והורה במנורה כר"ש בנר וכן מברייתא דמייתי באין לדין* בכור תם שנפל לבור ר' יהודה הנשיא אומר ירד מי שבקי במומין ויראה אם יש בו מום יעלה וישחוט כו' ומיהו במאי דמתיר לראות במומין לא אתי כר"ש אלא במאי דלית ליה מוקצה ומיהו רש"י לא גריס בכור תם אלא בכור שנפל לבור והשתא מצי אתי כר' יהודה ויראה אם היה בו מום זה מעי"ט: **הכא** במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת. פירש הר"י יוסף דלא נקט אפרוח חי משום דחי חזי לשחק בו תינוק כשבוכה ואין נראה דהא בההיא דכופין את הסל לפני האפרוחין (לעיל דף מג:) משמע דאסור לטלטל ועוד אי מחיים שרי אמאי קאמר בסמוך דמודה ר"ש בבעלי חיים שמתו שאסורין אלא ודאי בעלי חיים *מוקצין הם כגרוגרות וצימוקין ומקצה אותם גם מכלבים ולא דמי לבשר תפל שמותר לר"ש מדפריך בפרק מפנין (לקמן קכח:) על רב הונא דשרי והא תלמיד דרב הוא ורב כר' יהודה סבירא ליה אבל לר' שמעון משמע דשרי משום דאינו מוקצה מכלבים כמו בעלי חיים: **דאית** ביה ביצה. דאסור משום נולד ל"ע דר' יוחנן גופיה *מפרש טעמא דביצה משום משקין שזבו ואפשר דמשום הכי לא הוה אסר ר"ש לטלטלה אלא לאכילה: **דאית** ביה ביצת אפרוח. נראה לר"י דאסור לר' שמעון משום דכיון דאית ביה אפרוח הוי *כמו גרוגרות וצימוקין וקא מיבעיא ליה לסבא קרוייא אי שרי לטלטולי על ידי שינער משם הביצה אי חשיב כמו מניח או כשכח והשיב לו רבי יוחנן כלום עשוי אלא לתרנגולין ואין זה כשכח אלא כמניח ואסור: **אמר** ליה מנרתא שאני. וא"ת אמאי לא מוכח מהא דא"ר יוחנן בפ' לולב וערבה (סוכה מו:) דסוכה אפי' בשמיני אסורה אלמא אית ליה מיגו דאיתקצאי כו' כר' יהודה ותירץ ר"י דנר אינו מוקצה למצותו מטלטול שאין ביטול מצוה בטלטול ולא דמי לסוכה דאיתקצאי בין השמשות מחמת מצוה ולהכי אינו יכול להוכיח מסוכה לנר: לעיל **לאו** משום דר' אסי תלמידו דר' יוחנן כו'. וא"ת דילמא ר' אסי כרב רביה סבירא ליה כדאמר לעיל גבי שרגא דחנוכה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב הילכתא הכי ונראה דרב אסי דלעיל לאו היינו ר' אסי דהכא דההוא דלעיל חבירו של רב כהנא והכא ר' אסי חבירו של ר' אמי*: **אין** לנו אלא בנר כר' שמעון. פי' במוקצה מחמת מיאוס דהיינו נר ישן שלא הדליקו בה באותה שבת ולעיל דפסיק כרבי יהודה היינו בהדליקו בה באותה שבת דהוי מוקצה מחמת איסור והא דפסיק בפרק בתרא* כר"ש בנבלה לפני הכלבים אף על גב דנבלה מוקצה מחמת איסור היא כדפר"ת (לעיל יט: ד"ה ושמואל) התם *לא דחייה בידים אבל הכא דדחייה בידים סבר כר' יהודה ולפי זה לא קיימי ר' יוחנן וריב"ל דפסקי כר' שמעון אהדא ברייתא דר' יוחנן קאי אברייתא דכל הנרות של מתכת מטלטלין כו' אבל במאי דקאמר ר' יהודה בברייתא דלעיל מטלטלין נר חדש אבל לא ישן לא סבר רבי יוחנן כוותיה וריב"ל אברייתא דמטלטלין נר חדש קאי דבההיא ברייתא שרי רבי

פצעילי תמרה. א) תמרים הנלקטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים שעושין מלולבין והן מתבשלות מאליהן מהו לאכול מהן קודם בישולן מי מודה בהן דמוקצות הן כגרוגרות וצימוקין או לא: **אלא בגרוגרות וצימוקין.** דאיכא תרתי דדחינהו בידים ולא חזו: **ור' לית ליה מוקצה.** דקס"ד מדבעי מיניה אליבא דרבי שמעון אלמא הוא שמיע ליה מאבוה דכרבי שמעון סבירא ליה: **משקין.** דרך להשקות בהמה לפני שחיטה שתהא נוחה להפשיט: **המדבריות.** הבייתות: **ברביעה.** במרחשון: **ואלו מדבריות כל שרועות באפר.** והני מיהא אסירי אלמא אית ליה מוקצה: **איבעית אימא הני.** מדבריות נמי כגרוגרות דמי דדחינהו בידים ויש טורח ליכך ולהביאם: **ואיבעית אימא.** ההיא דפצעילי תמרה לדבריו דרבי שמעון קאמר ולר' לא ס"ל: ה"ג אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר' שמעון: **אמרו.** בני הישיבה: **סרויא קרויא.** על שם מקומו: **כלום עשוי.** לשום תשמיש: **אלא לתרנגולין.** הלכך ה"ל מלאכתו לאיסור ואסור אלמא אית ליה מוקצה: **דאית ביה אפרוח מת.** דלא חזי למיכל ולכלבים נמי לא חזי ואף על גב דא"ר שמעון מחתכין את הנבלה לפני הכלבים הני מילי במסוכנת אבל בריאה לא דלא הוה דעתיה מאתמול לכלבים והאי אפרוח שמת בשבת נמי לא הוה דעתיה מאתמול לכלבים: **הניחא למר כו' דאמר מודה היה ר"ש.** דאע"ג דאמר מחתכין הנבלה לפני הכלבים ה"מ במסוכנת דדעתיה עליה מאתמול לכלבים אבל מודה הוא בבעלי חיים כלומר בבריאים שמתו שאסורין שפיר קתני דלרבי שמעון גופיה לא חזי לכלבים: **מאי איכא למימר.** הא חזי לכלבים: **דאית בה ביצה.** שנולדה היום ומודה ר' שמעון בנולד: **והא אמר רב נחמן כו'.** בשמעתא קמייתא דביצה: **דאית בה ביצת אפרוח.** וכלב לא אכיל לה משום *קליפה: **וליה לא סבירא ליה.** לר' יוחנן לא סבירא דתיהוי הלכה כר' שמעון והיינו דרב יצחק: **ואת לא תסברא.** ומקמי דשמעת ליה לדרב יצחק לא הוה ידעת דר' יוחנן כר' יהודה: **בשתי ידים אסור לטלטלה.** כדמפרש טעמא לקמיה דלאו לטלטולי עבידא דאדם קובע לה מקום: **ור' יוחנן אמר אנו אין לנו.** שום היתר בהלכות טלטול נרות: **אלא בנר.** ישן כרבי שמעון דמתיר אבל מנורה סו' הלכך אי לאו מדרב יצחק לא הוה ידענא ליה, אבל השתא ידענא דכר' יהודה סבירא ליה דבשלמא בנר ממוקצה מחמת מיאוס דנר ישן מותר:

א) אין נראה לר"י פירוש זה דלא"ד לגרוגרות וצימוקין דלא דחיה בידים וצ"ל כפירוש הערוך שפירש פצעילי תמרה לשון מפלע שמפלעין תמרים כדי לסתבשל ולהתייבש ובשעת הפליעה נתקלקלת מראיתה ואחר זמן מתבשלות ודמי לגרוגרות וצימוקין אף שגרוגרות וצימוקין מתקלקלות יותר מהם. [תוספות ישנים]:

נד א מיי' פכ"ה מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שי סעיף ב:

[דף כו.]

נה ב ג מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה ב סמג לאוין עה טור שו"ע או"ח סימן תצו סעיף ב וסימן תצח סעיף ג:

[וע"ע תוספות ביצה כו. ד"ה מ"ר]

והא דלא בעי באפרוח חי אם מותר לטלטל הקינה משום דאפשר לנפרינהו [תוספות ישנים]:

[ביצה ג.]

אי"נ הוי מוקצה מחמת חסרון כיס [תו"י]

[ועי' תוספות חולין יב. ד"ה אמר רב הונא]

ביצה מ.

שם [לקמן קמ.]

[ביצה שם]

[צ"ל דרבא]

ביצה כב

שם ב.

קסה ולאסור להסיר סקליפה ויאכלנה הכלב [תוס' ישנים]

עירובין קב. לקמן קלט:

[דף קנו:]

סתוי' כמתחיל ולפ"ז וכו' הגירסא בס"א נמצא בדף מו ע"א כ' שם מקומו

רבינו חננאל

וכן הא דאמר ליה [ר'] לר' שמעון בריה אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצמוקין בלבד פשוטה היא: אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש איני והא בעא מיניה ההוא סבא קרוייה קינה של תרנגולין מהו לטלטלה בשבת ואמר ליה אסור כלום עשוי אלא לתרנגולים מכלל דר' יוחנן כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה. ושנינן בדאית ליה בהאי קינה אפרוח מת ומשום הכי אסורה לטלטלה. הניחא למ"ד בעלי חיים שמתו בשבת דברי הכל אסור לטלטלן בשבת הא אפילו לר' שמעון ואלא למ"ד ר"ש מתיר בבעלי חיים שמתו שמותר לטלטלן אע"ג דאית בהאי קינה אפרוח שמת בשבת ר"ש מתיר אמאי קא אסר ר' יוחנן והא איהו הלכתא כר' שמעון סבירא ליה. ואסיקנא בדאית בהאי קינה ביצה שיש בה אפרוח דלדברי הכל אסורה. ואעפ"כ לא נתברר כי ר' יוחנן כר' שמעון סבירא ליה. וכי אתא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכתא כר' יהודה וריב"ל אמר הלכה כר"ש. אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כר"ש וליה לא סבירא ליה. ודייק נמי אביי מדר' אסי נפלה מנרתא על גלימיה [בבי] ר' אבא ולא טלטלה. ואמר (משמיה) [משים] דר' אסי תלמיד דר' יוחנן הוא. ור' יוחנן במוקצה סבר לה כר' יהודה. ודחינן להא דאביי. ואמרינן לא אפילו תימא ר' יוחנן כר' שמעון מנרתא שני

נושא: בירור מפי שיטת רבי במוקצה

מבנה: "איבעית אימא" ג' תשובות כדי להסביר שיטת רבי במוקצה

נושא/מבנה: ◇ דמאיך ר' יוחנן פוסק בענין מוקצה - כר"ש או כר' יהודה

מבנה: △ ב' דעות ברבא בדעתו של ר"ש לגבי בעלי ח"ם שמתו בשבת

נושא: טלטול מנורה

מבנה: הסברת לאיסור טלטול מנורה

* אבל אין איסור לטלטל המנורה משום מוקצה כר"ש וכן פסק ר' יצחק